

Configuració social de l'hàbitat

VNIVERSITAT
® VALÈNCIA
DEPARTAMENT DE TREBALL
SOCIAL I SERVEIS SOCIALS

HÀBITAT, TERRITORI I MEDI AMBIENT

Encarna Canet Benavent

Què és l'hàbitat?

Què és l'hàbitat?

- territori
- relacions humanes
- convivència
- activitats
- entorn
- medi ambient
- habitatges
- infraestructures
- serveis
- arquitectura
- tradicions
- transport
- accessibilitat
- sentit de pertinença
- llocs de trobada
- qualitat de vida
- llengua
- fauna

Hàbitat

- **Tot medi físic modificat per les persones o els grups socials per a aconseguir una major satisfacció de les seues necessitats tant biològiques com psicosocials.**
- **Hi ha un permanent procés dialèctic entre l'ésser humà, els grups socials i l'hàbitat.**
- **L'hàbitat satisfà necessitats de tipus:**
  - **Biològic: protecció del medi natural, recer...**
  - **Psíquic: creativitat, identitat, pertinença...**
  - **Social: espais de trobada, relació, treball, educació...**

Hàbitat

- Els **factors polítics, socials i econòmics** incideixen en la producció de l'hàbitat i en les condicions d'accés a aquest.
- Un espai físic mal planificat pot destruir la possibilitat de satisfer necessitats.
- En el nostre sistema actual l'hàbitat humà, l'habitatge i els serveis urbans són una **mercaderia inaccessible** per a amplis sectors de població.

5 elements de l'hàbitat

- La **naturalesa**: pantans, muntanyes, boscos...
- Les **persones**: que modifiquen el medi.
- La **societat**: el que nosaltres som.
- Les **xarxes**: aigua, energia, camins, “sistema circulatori”.
- Els **allotjaments**: cases, edificis...

URBANISME com a instrument de canvi social

- Ciència que té per objecte **el disseny de l'entorn més adequat** per al desenvolupament de les capacitats de les persones com a individus i com a membres d'una societat.
- **Missió:** aconseguir que el medi habitat constituïska un espai d'oportunitats, benestar i qualitat de vida, **NO UN OBSTACLE.**

- Interès per la **relació harmònica** entre la ciutadania i l'entorn que els envolta.
- NO un niu de corrupció, negoci immobiliari i especulació.
- La complexitat de la ciutat fa que l'urbanisme haja de ser **multidisciplinari**.
- Però la realitat és diferent: només es compta amb la població a través de les memòries informatives.

HÀBITAT I EXCLUSIÓ RESIDENCIAL

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA
Facultat de **C**iències **S**ocials

Territori

- Espai delimitat on es desenvolupa la vida de les persones i els grups.
- La importància del territori per al TS és que sobre un espai X es donen fenòmens que afecten un grup poblacional.
- Les fronteres traçades administrativament no sempre coincideixen amb les que traça la mateixa població.

Territori

- L'àrea natural: és l'àrea físicament definida (altil·là, conca hidrogràfica...).
- L'àrea cultural: en el territori es desenvolupa la cultura de cada grup poblacional (tradicions, costums, llengua...).

El territori, factor clau del desenvolupament social:

- Les qualitats de l'entorn tenen una influència decisiva per al desenvolupament personal:
  - El nostre benestar.
  - Desenvolupament de les nostres capacitats individuals.
  - Convivència social.

Territori

- La configuració del territori influeix en les relacions socials i en les condicions de vida:
  - Terreny, orografia...
  - Comunicacions, transports...
  - Urbanització, traçat de carrers...
  - Distribució de la població...
  - Il·luminació, espais verds...

- En el segle XXI aquest entorn habitat són les ciutats:
  - Interminables desplaçaments al lloc de treball o d'estudi.
  - Domini abusiu de l'automòbil sobre el vianant.
  - Desaparició dels espais de trobada i convivència.
  - Barreres i comunicació insalvables.

Marginació i exclusió

- La diferenciació econòmica és el mecanisme bàsic de la segregació social territorial.
- Manca econòmica
- Manca de béns i serveis tant materials com d'accés a recursos.
  - Exclusió del sistema productiu formal.
  - Manca de capacitat laboral.
  - Baix desenvolupament de capacitats per a la participació social.
  - Escàs accés a la informació.
  - Desconeixement de la defensa dels seus drets.
  - Falta d'autoorganització.

Quina relació pot tenir el treball social amb l'urbanisme?

Urbanisme i Treball Social

- Relació estreta per:
  - La qualitat de l'entorn influeix en les persones i en la possibilitat de canvi social.
  - La tasca del TS és molt necessària per a l'urbanisme; estem en contacte directe amb les necessitats de la població i les seues aspiracions.
  - Haurien de treballar estretament en l'observació territorial, la participació ciutadana i la investigació aplicada.

Les TS hem d'enfrontar-nos a:

- barris urbanísticament degradats
- parc d'habitatges deteriorat
- espais lliures escassos
- dèficit en equipaments públics
- barreres urbanístiques
- manca de mitjans de comunicació
- aïllament dels seus habitants
- segregació urbanística
- manca de voluntat política per reformes

El TS pot:

- Realitzar el diagnòstic dels problemes i els riscos possibles.
- Realitzar reflexions i propostes d'alternatives i solucions.
- Coordinar els esforços entre salut, educació, urbanisme...
- Prevenir situacions d'exclusió en col·lectius vulnerables.

- **Conèixer la incidència** que tindrà en la població l'ordenació urbanística.
- Fer que els **plans urbanístics** siguin alguna cosa més que la zonificació del sòl.
- Promoure la **participació ciutadana** en la fase d'informació pública dels plans i potenciar debats i enquestes.
- Fer **assequible** el llenguatge tècnic.
- **Crear auditories socials.**

Informes d'impacte

- Els projectes s'han de sotmetre a l'avaluació d'impacte ambiental i contenir els efectes previsibles directes o indirectes del projecte sobre la població, la fauna, la flora, el sòl, l'aire, l'aigua, els factors climàtics, el paisatge, els béns materials, **inclosos el patrimoni històric artístic i l'arqueològic.**
- Reial decret legislatiu 1302/1986, de 28 de juny, d'avaluació d'impacte ambiental.

Informes socials

- Fer una prospecció de les conseqüències sobre la població.
- Motivar la necessitat de determinats serveis en una zona i la seua possible influència sobre el medi social.

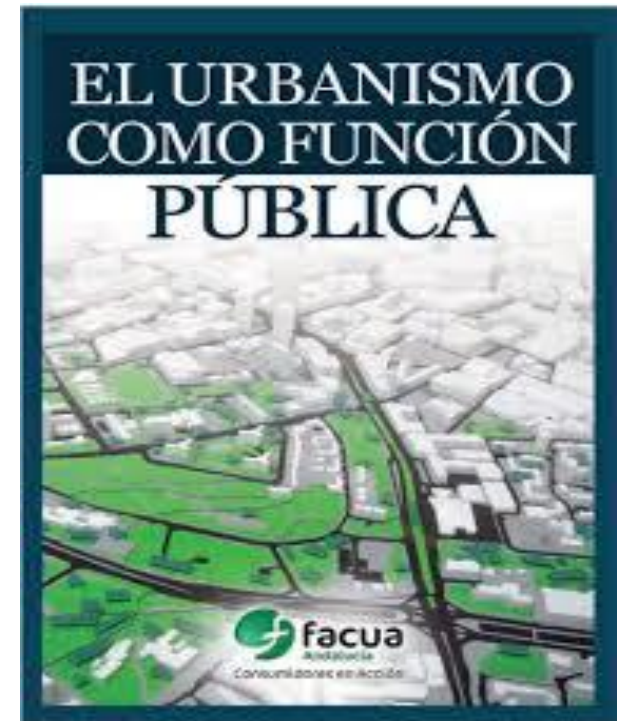
- La problemàtica urbana exigeix un nou enfocament: “el dret a la ciutat”, la qualitat urbana (Carrero de Roa, 2009).
  - entorn saludable
  - equipaments i distàncies adequades
  - identitat col·lectiva
  - accessibilitat
  - participació
  - zones verdes
  - sentit d'identitat i de pertinença
  - xarxes socials
  - llocs informals de trobada i relació

Qualitat urbana

- No es tracta només d'indicadors quantitativs sinó també qualitativs.
- Fomentar la participació de la població en els assumptes d'urbanisme que afecten les seues vides.
- Fomentar la inclusió del TS en el planejament de la ciutat, el barri, l'habitatge i el medi ambient.
- La nostra qualitat de vida depèn de: les condicions d'habitabilitat dels habitatges, la proximitat als comerços, transport públic, serveis sanitaris, culturals, esportius...
- Connexió amb la resta de la ciutat.

La incidència social de l'acció urbanística

L'acció urbanística

- L'augment espectacular de la construcció d'habitatges no suposa una reducció del preu d'aquestes = **ESPECULACIÓ.**
- La construcció massiva d'habitatges arracona la promoció d'habitatge de protecció oficial i margina del mercat immobiliari als més desfavorits.
- **URBANISME COM A FUNCIO PUBLICA.**

L'acció urbanística

- L'objectiu de l'urbanisme hauria de ser la integració de les individualitats en la comunitat.
- La privatització encoberta d'aquesta funció pública suposa deixar el planejament i el seu desenvolupament en mans de grans promotors immobiliaris.
- La marginació i l'exclusió han servit a certs promotors per a abaratir la compra de certs terrenys.